

سَمْعُ الْعَالَمِينَ غَنَمٌ
۱۳۰۷

پنجشنبہ کو ناسریہ نشر اولو غفر فی و ابی ہفتہ ک غنم

بدل اشترا

برسنہ لکی (ہوستہ اجزیلہ برابر) ۵۰ غروش
آلتی آیلقی ۳۰ غروش

نسخہ سی ۱ غروشہ
Le N° 1 Piastre

ادارہ خانہ و مطبعہ سی :

استانیولده باب عالی جادہ سندھ محل مخصوصدر
درج ایدلین اوراق اعادہ اولماز

عبدالرشید فیستیه

بر عمیبه خلعت

شو کوندره یارسده یکریمی دوت، یکریمی بش یاشلرنده امی بر کنج چوپان نوره مشدرکه اک زحمتی، اک اوزون اولان عملیات حسابیهی اجرا خصوصده کوستردیکی سرعت وسهولت خارق العاده ایله عمومک وبالخاصه ریاضیونک استغرائی جلب ایتمکده بولنشدر.

بحق حساب ماکینه سی اطلاقه شایان اولان و مقاله مزک موضوع یحیی بولنان شو کنجک آدی (ژاق - اینودی) اولوب کندیهی ایستاده کان بیه مونه قصبه سنده دنیاه کلش وغرنه مزه درج اوله جق [] فوطوغرافیه مراجه تله ده آکلاشیله چنی اوزره وجهنده اوله بر فوق العاده ذکا علاماتی ده کوروله مه مشدر. کنج چوپانک عملیات حسابیهی سرعته اجراده حائر اولدینی استعداد، خارق العاده برشی اولماسیله بوندن بر قاج هفته اول مومی الیه فرانسه معارف عمومیه سی هیئت زردنه جاب اولتش، براز سوکرده ده «صوربون» دارالفنونده درس المظین بولنان موسیو (داربو) و اخیراً فرانسه انجمن دانشی هیئت طرفندن تحت معاینه و امتحانه آتمشدر. (ژاق اینودی) ۱۸۸۰ سنه میلادی سنده هنوز اون ایکی یاشنده اولدینی والنده اویانه رق یاره قازانق ایچون برده مارموت [] بولندینی حالده مملکتی ترکله فرانسه کلش و برخیلی مدت قهوه خانه لرده ماصه باشندن ماصه باشنه آووج آچمه له وقت یکیرمشدر. فقط کندی روایتنه نظر آتا جوو قلغندن بری ذهنی دائمی و غیر اختیاری برصورتده صانی صایق و طوپلامق و حساب ایتمک کبی عملیات حسابیه ایله مشغول اولورمش!

اینودی صباوتنک بر سبوک سختی فرانسه نک جهت جنوبیه سنده کان و قهوه خانه لرینک کثرتیه مشهور اولان

[*] کله جک نمضه ددره .

[**] مملکتیزه قبطیرک مایون اویناندقاری کی آلب طاغاری ققوای اهالییه ده اورالرده کثرتله بولنان اوفاق مارموتی تربیه ایدرله و اکثر بایرانسه نک جنوبیه ایتالیا طرف لرنده و بنا بر ق خلقی اکلدردلر .

یاشوب بخیر ایدنجیه قدر اوراده آسیلی قالمشدر .
بو تجربه اوزرینه مؤسس اولان نتایج عدیده تأثیرات مقناطیسیه حسن ادراک و تفهمه مدار اوله جقدر .

طب - طبیب شهر موسیو یاستور طوبراق قورتلرنک شاربون علتک توسعه خدمت ابتدکی اثبات ایتشده . اخیراً موسیو (لورین) و (ده سنی) حیوانات مذکورنک ورم طفیلتنک دخی انتشاریه خدمت ایلدیکنی مطالعه ایتش وایجه مدت امتداد ایدن تجارب مدققانه سایه سنده «قوخ» طفیلتنک - بو طفیلتنه مشبوع طوبراقده یاشایان - طوبراق قورتلری نتایج بدیهه سنده یک جوق بولندینی ولسان عوامده «هندستان طوموزی» نامیه یاد ایدیلن «قوبه» لره تلقیحی یک مهلک اولدینی تحقیقه موقوف اولمشدرکه تجارب مذکوره به دوام اولنه جقدر .

مواد عسکریه - بخاره کوکرک جنلرنک بحرآ استعالی خصوصنده اخیراً انکلتزنک پورتسوت لیاننده غایت مهم تجربه لر اجرا ایدلمشدر. «نستای» قیشلاسنده بولنان کوکرک جنلر برطوبریل کیسنه آله رق اوزاقانی فرانسه ساحلنه مساوی بر مسافده صالیورلش بواننده انکلتزه سواحلنده غایت کثیف برسیس حکمفرما اولق حبسیله قوشلر بر مدت کمی اطرافده اوچو شمشلر سده هان عمومیتله در عقب استقامت مطلوبیهی بولهرق قیشلایه عودت ایتشدر .

الکترون - جسم آلات نازیده نشان آلمق مانوره لر نی الکتریک ماکینه لر ی واسطه سیله اجرا ایتک فکری - ۱۸۸۹ سرکیسنده ۱۵ ساتی مترولق بر (قانه) طوبیله تجربه ایدیلرکه - میدانه قونش ایدسه اوزمان استعمال تربیات پکده عملی کورله دیکندن اصلاحنه چالیشلش و اخیراً فرانسه نک اک مهم بر جمعیت صناعیه سی کرک استقامت کرک ارتفاعاً کولایجه نشان آله جق ۴۸ چاپ طولننده جسم طوبرده استعمال ایدیلر یسه جک بر ترتیب اعمالیه صعوبتی دفعه موقوف اولمشدر .

بو آسانده جوارده بولسان ایشسر کوجسر بر طاقم
مراقیلر بونلرک باشنه طوبلانمش اولدیغندن ایچلرندن
بر قاجی دها اینودی به بو بولده برطاقم رقلر اوقوبه رق
یکوتی بولدورمشدر. ایشته شو وقعدن اعتباراً کنج
اینودی بر چوق رقلی عددلرک بر چوغنی بردن بر قاج
نایهده جمع ایندیکنی وحاصل جمعک دائماً طوغرو جقدیغنی
کوردلرک کندی کندینه شاشغه باشلامش وبووسيله ايله
بشر ساتمک اوفاق باقر یارلرک طولو دانلری کبی
شابقه سی ایچنه دوشدیکنی کورمشدر.

کلم بونکج ایتالیانلک سرعت فوق العاده ايله یاقده
اولدیغنی عملیات حسابیهده قولاندیغنی اصوله :

اولاً. بر جمع یاقی ایچون کندیسنه صیره سیهلر بر
طاقم عددلر سوله نلدیکی زمان هر عددی اولجه سوله نیلن
عدهده ضم اییدیور. فقط شو ضعی اوقدر سرعتله اجرا
ایله بورکه عادتاً بر آدم کندیسنه ۲۵۷۹ ۵۲۵۳ ۵۲۵۷ ۸۹۲۵۷
کبی برطاقم عددلرک برنجی. ایکنجیسی اوقوبوب پیترنجیه
قدر اینودی ذهناشو ایکنجی عددی جمع ایتمش واونجی
عددی دیگله مک حاضر لاش بولنیور!

طرحدهده تماماً بونک عکسکی اجرا اییدیور. ضربه
کانه: بونک ایچون علی العموم مکتبلرده تدریس اولنان
قاعده نک عکسکی اجرا اییدیور. یعنی ضربه صولدن باشلاهیجی
برده صاغدن ابتدا اییدیور. سوله که: ۴۵۲ عددینک
۳۲۸ ايله حاصل ضربنی بولق ایچون ذهناً شو یولده
اجرای عمل ایدهرک:

$$۱۲۰,۰۰۰ = ۳۰۰ \times ۴۰۰$$

$$۱۱۲۰۰۰ = ۲۸ \times ۴۰۰$$

$$۱۶۴۰۰ = ۵۰ \times ۳۲۸$$

$$۶۵۶ = ۲ \times ۳۲۸$$

$$۱۴۸۲۵۶ = \text{حاصل ضرب}$$

نهایت بر قاج نایه مرورنده حاصل ضربنی خبر ورییور.
بوندن آکلا شیلورکه اینودی ۱۴۸۲۵۶ کبی بر حاصل
ضربی بوله تیک ایچون درت ضرب ايله برده جمع یاییور.
فقط عملیاتک کافه سی اوقدر سرعتله ایفا اییدیورکه
انسان حیرته قالمقدن بر درلو کندینی آله میور! کنج

(بهزیه) قصبه سنده کچیرمش اولوب ذهنده صورت متادهده
جولان ایدن رقلردن ماده استفاده ایتک جهتی ده بوراده
کشف ایلهمشدر.

سوله که: بر جمع کونی «بهزیه» قصبه سنده قهوه.
خانه لردن برنده ماصه باشنده اوطوران بر اختیار
کوبولنک انده قورشون قلم ماصه طاشنک اوزرینه بر
طاقم رقلر یازوب چیزدیکنی کورر وعادتاً یاپدیغنی حسابک
ایچندن چیقهمیه رقی باطلاهیجق درجهه جانی صیقلدیغنی ده
حسن ایدر.

اینودی انده مارموتی اولدیغنی حالده یاواش یاواش.
عادی بر یکون یاقی ایچون قان تره باشم اولان. شو
اختیارک یاننه صوقوله رقی تتره ک سسیله :

— موسیو! ایسترسه کز حسابکری بن یاییم.
دیر. اختیار چوجوغک یوزینه باقرق شو بولده
بر محاوریه باشلار:

— کیم یایه جق؟ سنی؟
اینودی کولومسیه رک:
— المده کی مارموت یایه جق دکل آ!

اختیار ذاتاً یکون یاقدهده کی عجزیه رقلر ایچنده
بوغلغی درجهه سته گلش اولماسیله چوجوغک شوتکلیغنی
قبول ايله:

هایدی اوله ایسه. دنه باقم. فقط وقتی بیوده
یره کچیره جک اولور ایسه ک قولاغنی چکرم ها! دیهرک
قورشون قانی اینودی به اوزاتیر.

چوجوق:

— یوق! قلم فلان ایسته م؛ چونکه بن یازمق وحقی
اوقومقده ییلم. سن بکا یالکر رقلری سوله.

اختیار کوبولو صاف دل بر آدم اولدیغندن جمع ایتک
ایسته دیکی رقلری بر بر اینودی به اوقور.

بونک اوزرینه اینودی الی آلته کورتورده رک بر قاج
نایه توقف ایتدکنن صوکره یکونی اختیاره سویلر.
اختیار:

— تمام! بکا اولجه سوله بن یکونده بو ایدی ده
بن کندی کندیه طوغرو اولوب اولمادیغنی آراوردم.

اينودی اوج دقیقه کچمەدن مومی الهمایه خطاباً «صوردیگنر عدد ۱۷۸۹ عدیدر» دبه جواب ویرمش وکنیدیسی بو قدر اوزون دوشووندورن هیچ برعده دها تصادف ایتمدیکنی بیان ایتمشدر .
عددرلک جذر مربعلری بولمەکلجه، اینودی بونکله عادتا جوجوق اوینجی اوینور !

انجمن داننده کنیدیسه «هانکی عدددرکه کندی نفسنه ضرب اولنجه ۱۴۶۴۱ عدیدنه مساوی اولور» دینلیدکه اینودی «بک قولای» دیمش و اوج ثانیسه صوکره «۱۲۱» در» دبه جواب ویرمشدر .

متعاقباً بونی فصل بولدینی کنیدیسه صورملغله اوده شو بولده بعضی ایضاحات ویرمشدر که ایضاحات مذکوریه نظراً مومی الیه جذر مربع آلق ایچون خصوصی برصولک موجدی اولدینی آکلاشمقده در :

«افندیلر ! تیلەسکرکه بنم ایچون قولای شی ایکی عددی بر بریسه ضرب ایتمکدر . سؤالکزه جواب ویرمک ایچون اولان کنیدی نفسنه ضرب اولدینی زمان ۱۴۶۴۱ عدیدی حاصل ایدمک رقی آرازم و بونک ایچونده مثلاً ۱۰۰ رقی الیه آلیم : ۱۰۰ کره ۱۰۰۰۰ . ۱۰۰۰۰ اولدینی خاطر مەکلر کلز آرایلان عددرک بوزدن بونک اولدینی کسیدیریم : صوکره برده ۱۲۰ بی آلیر ودر حال ۱۲۰ کره ۱۴،۴۰۰ . اولدینی بولدرق مطلوبه یاقلاشدیغی آکلارم . درعقب ۱۲۰ ک ایکی مثلی آلیر اوزرینسه ۱ ضم ایدمک ۲۴۱ یایار بونی ۱۲۰ × ۱۲۰ = ۱۴۴۰۰ عدیدنه علاوه ایدرم . احوالده کورورمکه شو ۱۴۴۰۰ + ۲۴۱ = ۱۴۶۴۱ حاصل جمعی تماماً ویریلن عدده مساویدر . بوندن حکم ایدرمکه مطلوب اولان جذر مربع ۱۲۱ عددیدر . فقط شو قدر عملیاتی نهایت اوتوز ، اوتوز بش ثانیسه اجرا ایدر وهان سؤالک عقبنده تیجهنی سزه خبر ویرم « دیمشدر .

انجمن دانش اعضاستندن و مشاهیر ریاضیوندن موسیو (برتران) ۱۸۲۲ سنهسی مارت آینک اون رنجی کونی طوغدینغی اینودییه سوله مش و اینودی درعقب یوم

اینودینک عملیات حسابیهده کی سرعت خارق العاده سی لایقيله ایضاح ایچون بر قاج مثال عرض ایدلم .

سوله که : مومی الیه فرانسه معارف نظارتیه جلب اولدینی زمان هیئت حضورنده کنیدیسه موسیو (بورژوا) و موسیو (کهرار) طرفلرندن آئیده کی سؤال صورملش :

«ایکی رقی بر عدد بولالیدر که رنجی رقتک درت مثلیه ایکنجی رقتک اوج مثلی ییننده کی فضله ۷ اولسون ؛ و عکس اولدینی زمان چیقان عدد آرایلان عددن ۱۸ نقصان بولسون ؟»

اینودی بوسؤاله ایکی دقیقه صوکره شو جوانی ویرمشدر :

— افندیلر ! بوسؤله ب توافقی ایدمک هیچ بر عدد بوقدر .

فی الحقیقه ده اولمدر ؛ چونکه مطلوب اولان عددک احاد مرتبهسی رقی ۳ و عشرات مرتبهسی رقی ده ع فرض اولور ایسه سؤال موجبه

$$۴ \text{ س} - ۳ \text{ ع} = ۷$$

$$(۳ + ۱۰ \text{ ع}) - (۷ + ۱۰ \text{ س}) = ۱۸$$

اوله جفتدن شو معادله لر حل اولدقده :

$$\text{س} = ۱۳$$

$$\text{ع} = ۱۵$$

بولونورکه بونکی ایکی عدد ایله ایکی رقی بر عدد تشکیلی محالدر .

مؤخر آ اینودی ریاضیوندن (داربو) و (پوان قاره) طرفندن صوربون دارلقونونه دعوت اولدینی زمانده کنیدیسه ینه شو بولده برسؤال صورملش :

«درت رقی بر عدد بولالیدرکه رقتلرک مجموعی ۲۵ ومات مرتبه سیله الوف مرتبهسی رقتلری مجموعی عشرات مرتبهسی رقتنه مساوی و عشرات مرتبهسی رقیله الوف مرتبهسی رقی مجموعی احاد مرتبهسی رقتنه مساوی اولسون ؛ و عکس اولدینی زمان چیقان عدد آرایلان عددن ۸۰۸۲ قدر فضله بولسون ؟»

و لادسټک بازار اړته شی کونی اولدینگی و آندن یوم امتحان اولان شپاټ افرنجینک سکرانجی کونه قدر کچن سنه لړک، هفت لړک، کونلرک، ساعت لړک، دقیقه لړک و ثانیه لړک عددی آری آری بیان ایدره ک عالم موی الهی حیرته بر اچسدر. نهایت، انجمن دانشده بر ساعتدن زیاده بو بوله جمع ضرب و ستره ددن بر امتحان کچیرد کدن صوکره چیقوب کیدرکن اعضاسنی بر درجه ده دوجار استغراب اټمک ایچون اومت طرفنده کندیسنه سوله نیلن ملیونلو، میلیاری، قاترلیونلو رقمی بر بر تعداد اټمشدر .

صالح ذکی

اِنْشَاءات

تحت البحر یکی بر بروت

«لامارن فرانسهز» نامنده کی جریده بحریه بو کره تحت البحر حرکت ایدر یکی بروت تصور ایدلش اولدینگی اعلان ایدره اصول ترسینی اولدجه ایضاح اټمشدر . مهندس یاخود موجدی اوله لقی ذات (دون فونت بهر براده . مهالو) نامنده بر بروت کیزی اولوب بونک بالحساب تنظیم ایلده یکی رسم لره باقیلر سه بویکی بونده . بوندن اول اعمال اوله کتلر لده بولغایان بر قاج شی کوزه چار بیور :

بوت ۷۲ قدم طولنده ، ۱۱ قدم ۲ پوس عرضنده در . دکره تمامیه باتیرلیدی حاله ماه خرجی ۱۰۰ طونده در . قوه سوقيه سی الکتریک مجمع لردن حرکت آلان بر محرک واسطه سیله حوصله کلپور که بوده بر چفت اسقرونی چورهره ک آلتی میل قدر بر سرعت حاصل ایدبیور . ایسته نیلر سه بر سرعت ۱۴ ساعت قدر دوام ایده بیلیور . باتیرله کیفیتی بوت دروننده خصوصی اوله لرق اعمال اولان خزینهلره — صفرا مقامنده — صو ادخال اولتخله برابر اربجه افقی پروانه لر واسطه سیله اجرا ایدبیور . برده صوابچسده بولندینی مدتیجه تصور اوله سیله جک هر دلرو مانع لره قارشى موقعی تمامیه محافظه ایده نیلر سیچون خصوصی و مکمل بر آلت وارد در . دکره باتیرلیدی وقت ، بونک درونی اوزون بر خرطوم واسطه سیله خارجه دکی هوا ایله مشترک

شوراسی غریبدر که رقم از بر له مک خصوصنده بو قدر حافظیه مالک اولان بر آدم دیگر خصوصانده و مثلاً بر کون اول ییدیکی یمکی ویا کچدیکی یولی قطعاً خاطر لاق محتمله پک زیاده اظهار عجز اټمکده در . حتی انجمن دانشه کیردیکی اساده نلندن چیقارش اولدینی الیدیونی نرینه قویدینگی بر درلو خاطر له ماش و بوباده قوه حافظه سنک پک نقصان اولدینندن شکایت دخی اټمشدر .

ایسودی کی بر عجبیه خلقته بو عصر ایچنده ایکی دفعه ده دها تصادف اولمشدر : بولردن بری تورن چوبانلردن «هانری موندو» دیکری ده المزیاقسز» غراندماز» در . بونلرک هر ایکسی ده و قتیله علمانک حیرت لری جلب ایسدیکی حاله باشقه بر ایشه یارامادقلردن (هانری موندو) قهوه کوشهلرنده آج ، بی علاج محو اولوب کیتش (غراندماز) دلیجیکله افای حیات ایله مشدر . [۱]

ایسته موسیو (داربو) بویه رقم از بر له مک و بر سرعت فوق العاده ایله عملیات حسابیه یا بق استعدادندن باشقه بر مزیتی اولمایان شو بیچاره چوبانی اسلافنک اوغرا دینی بلای سفالته دوجار اټمک و اوتکه که بریکنه سرمایه اوله لرق قهوه کوشهلرنده یاره طوبیلا تمقندن قورناره دق تاملین استقبال ایسدریمک ایچون سیغورطه ایشلری ورصدخانه

[۱] وقتیه غراندمازنه داتر ۱۸۵۶ تاریخ میلادیسنده نشر اولان «بیانس» نامنده کی هفته لک غزنده بعض معلومات مهمه منظور عاجزی اولش و حتی بعض مهم نقطه لری ضبط دخی ایدلش ایدی . ان شاء الله کله جک نسخه لړک برنده موی الهک احوالندن و مهارتیه قولاندینی اصول حسابیه دن بحث ایدرز .